

GET CREATIVE
WITH ART ONLINE

MODUL Nr: 5 av 8

VÅR VÄRLD

- Bakgrundsinformation för lärare -

LEKTIONSMÅL och SYFTE

- Att öka elevers kunskap om vår planet
- Att utveckla det egna agerandet
- Att tänka på hur KONST kan kommunicera våra känslor om världen

FOKUS

Konst, Språk, Drama

ÅLDERSINTERVALL

9 – 11 år (anpassningsbar för yngre eller äldre elever)

FÖRMÅGOR

Analytiskt tänkande/ Kreativitet / Perception / Förståelse

Ur LGR 22:

“Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet.”

“Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet.”

Ur kursplan Geografi:

”Genom undervisningen i ämnet geografi ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- analysera hur naturens egna processer och människors verksamheter formar och förändrar livsmiljöer i olika delar av världen,
- utforska och analysera samspel mellan människa, samhälle och natur i olika delar av världen”

TEMA: VÅR VÄRLD

Definition

VÅR VÄRLD är den planet där vi alla bor. Vår jord har en yta på 500 miljoner kvadratkilometer och där bor nästan 8 miljarder människor. Vi delar planeten med många andra levande organismer, men människan är den som mest har format och påverkat jorden. Sedan urminnes tider har mänskligheten försökt förbättra livet på jorden genom att göra det bästa av jordens resurser och egenskaper. Genom att göra det har det lett till många traumatiska händelser för planeten, till exempel miljöförstöring, krig och förstörelse av ekosystem.

Trots detta har vi människor blivit alltmer medvetna om att vi tillhör ett större globalt system och att världen har påverkats av allt vi gör. I våra dagliga liv, kan VÅR VÄRLD betyda vår närmaste omgivning - vår skola, närmiljö eller arbetsplats. Vi tänker oftast bara på våra egna mänskliga kontakter med vår familj, våra vänner eller husdjur. De flesta av oss vet att vi måste tänka större och skydda ekosystemen på jorden, som är vårt hem.

Varför är det viktigt?

Vår planet är viktig då dess tillstånd är det som påverkar kvaliteten i våra liv. Enligt vad vi vet är jorden det enda ställe där människor och andra arter kan överleva. Att förstöra jordens funktion och balans hotar vårt välbefinnande och likaså existensen av framtida generationer. Det är viktigt att vi lär oss att ta ett utökat ansvar för vår planet, att ta hand om hela den och fatta riktiga beslut, inte bara utifrån enskilda behov och önsknings utan också att betänka vilka effekter det får för vår värld.

Att tänka på och agera utifrån ett globalt perspektiv betyder inte att vi ska glömma hur viktig närmiljön är för var och en av oss. Det som rör vårt dagliga liv och allt som skapar vår omedelbara värld är också mycket viktigt för oss. Kvaliteten på den plats där vi lever och där våra dagliga aktiviteter äger rum är avgörande för att vi ska växa. Utmaningen för oss alla är att lära oss att integrera våra individuella liv (och värld) med ett mer globalt och ansvarsfullt perspektiv.

Hur påverkar det våra liv/ vår värld?

Vår planets hälsa är direkt kopplad till välbefinnandet för alla levande. Miljöförhållanden som luftkvalitet, tillgång på vatten och mat och att ha de nödvändiga naturresurserna är till stor del det som avgör vår överlevnad.

Klimatsituationen, när vår värld värms upp, gör denna koppling allt tydligare. Global uppvärmning leder till naturkatastrofer som torka, värmeböljor och översvämningar som kan påverka oss alla.

Men varje persons upplevelse av "sin värld" bygger också på deras relationer och associationer till samhället och miljön direkt omkring dem. Hur vi upplever världen bestäms också av kvaliteten på de mänskliga relationer vi kan bygga och av de ekonomiska resurser vi kan samla för att ha råd med de saker vi behöver.

En värld baserad på samarbete och ömsesidigt stöd skulle minska många av de nuvarande problem vi står inför, både på global och lokal nivå.

Visste du att...

- Vår värld är inte bara vår. Forskare uppskattar att vi delar vår planet med 8,7 miljoner arter, varav bara en liten del är känd inom vetenskapen.
- Människorna utgör endast 0,01 % av livet på jordklotet.
- Människan är dock den art som har kolonialiserat världen på det mest inkräktande sättet. Massan av mänskligt skapade saker är nu större än hela jordens levande biomassa. Det betyder att om vi mätte torrvikten av alla levande varelser på planeten, skulle denna vara lägre än vikten av alla saker som byggnader, transportanordningar och tillverkade föremål som producerats av människan.
- Antalet människor på jorden ökar otroligt snabbt. Befolkningen uppgår nu till 7,6 miljarder - omkring två gånger mer än för 50 år sedan och cirka 4 gånger mer än för hundra år sedan. Vi nådde dessa siffror efter några hundratals år av mänsklig närvaro, vilket betyder mindre än 1% av jordklotets existens (vilken är ungefär 45 miljarder gammalt).

HUR KAN EN KONSTNÄR GESTALTA TEMAT?

Det sätt på vilket en konstnär presenterar världen kommer att bero på många personliga, sociala och kulturella faktorer - och ofta på hans/hennes syfte. En konstnär kan bli rörd av att skildra världen där de lever så realistiskt som möjligt; som att måla ett vackert landskap de lever i eller en typisk situation de upplever regelbundet, i en nästan fotografisk stil.

Som människa kan dock konstnären ha en personlig syn på världen som de vill kommunicera. Deras arbete är att presentera dessa saker på ett mer fantasifullt eller abstrakt sätt - som impressionisternas landskap gör.

Oavsett om det är realistiskt eller inte, kan konstverk förstärkas med en konstnärs personliga känsla eller tanke om världen. Konstnären kan genom verket vilja uttrycka personliga känslor eller tankar om verkligheten. t.ex. för att fira eller kritisera vissa aspekter av världen. I Picassos berömda konstverk "La Guernica" använde han till exempel en stil som kännetecknas av skarpa linjer, vinklade former och dystra färger för att presentera bombningarnas fasa och sin protest mot krigets grymhet.

Likaså kan konst vara ett bra instrument för att förbättra världen och kan användas för att förmedla och sprida viktiga idéer för positiv förändring. Under andra hälften av 1900-talet började många konstnärer, inklusive Robert Rauschenberg och Alberto Burri, göra skulpturer och installationer av avfallsmaterial. Idag kallas det "skräpkonst" och har ett kritiskt syfte mot vårt samhälles överproduktion av avfall.

VÅRA VALDA KONSTVERK

- Titel SFERA N.2 "Sfär nr 2"
- Konstnär ARNALDO POMODORO 1926 – ITALIEN
- Teknik Skulptur i förgylld brons
- Dimension 100.5 x 100.5 x 15.7cm
- Färdig 1963
- Plats NATIONAL GALLERY OF MODERN ART, ROM, ITALIEN
- Web link <https://artsandculture.google.com/asset/sfera-n-2-arnaldo-pomodoro/1AGqje-g603cOg>

- Hur förmedlar den "VÅR VÄRLD"?

Sfera N.2 är en serie av globliknande skulpturer av den berömde italienske konstnären, Pomodoro. Hans skinande och vackra klot fångar fantasin hos dem som ser den men som aldrig anser den vara fullständigt perfekt. Alla hans sfärer handlar om att avslöja osedda mekanismer och den komplexitet som finns i världen. På något sätt kan man säga att de är metaforer för vår egen värld- förunderlig, men med en komplexitet som vi inte ser på en gång eller vill tillstå.

Pomodoro vill pressa oss så vi lär oss mer om världen, att vi tar oss längre än det ytliga vardagliga intrycket och ibland ser efter vad som egentligen inte fungerar. På samma gång så har hans skulpturer utformats med tanke på dess specifika plats där den är placerad, därför att han vill skapa ett direkt samband mellan åskådaren och denna plats. Han vill få oss att upptäcka saker från den plats vi befinner oss på.

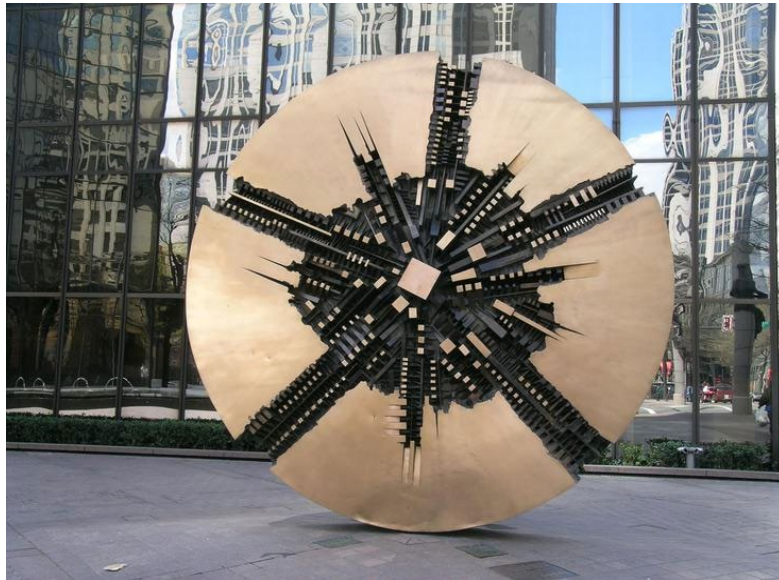
- Sfera Nr 2 gestaltar en värld som ett förunderligt klot, men där saker ryckts bort på grund av krig eller människans förstörelse av miljön.

MER OM KONST

Finns det andra konstverk av samma konstnär (eller av andra) som hjälper oss förstå temat bättre?

Pomodoros många skulpturer verkar gestalta antingen kollaps eller sönderfall. Hans mest kända verk omfattar 'Sfera med Sfera' i Dublin, på Irland, en skadad sfär som ser ut precis som vår verkliga värld i sönderfall och den tycks bjuda in oss för att ifrågasätta vad vi redan vet om vår värld.

Fler av Pomodoros fantastiska metallklot finns i Japan, Ryssland, Tyskland, Frankrike, Danmark, Irland, Australien och USA, även den 4,5 meter höga som heter "Grande Disco" som uppfördes i Charlotte, USA år 1974.

Mycket komplexa begrepp som till exempel den nuvarande ekologiska krisen är ibland oerhört svåra att förmedla.

Konst kan vara en möjlighet då man kan använda kraften i bilderna, de suggestiva uttrycken och symbolerna. 'Chimney and Iris' av Derrick Greaves gestaltar den gråaktiga atmosfären i ett enkelt industrilandskap. Åren 1968 - 1969, då miljöförstörelsen ännu inte var ett hett ämne var det ett utmärkt sätt att använda uttrycksfulla och provokativa bilder för att presentera något negativt som hände i världen.

ANDRA TAVLOR SOM OCKSÅ SÄGER NÅGOT OM VÅR VÄRLD

Från Storbritannien

- Titel: A YOUNG ASTRONOMER "En ung astronom"
- Konstnär: Olivier van Deuren 1666 – 1714, Holland
- Färdig : omkring 1685
- Plats: THE NATIONAL GALLERY, LONDON, STORBRITANNIEN

- Vad den säger om "Vår Värld"

De vetenskapliga upptäckterna av astronomi mellan 1600- och 1700-talet tvingade människor att förändra sin syn på världen. Gamla missuppfattningar om en jord ensam i rymden måste bytas ut och vår syn på universum och vår plats däri ifrågasattes. Detta var en seriös uppgift, spännande för den nyfikna, som framställts i ansiktet av den unge astronomen i denna målning när han undersöker ett himmelskt jordklot som speglar Pomodoros.

Från Grekland

- Titel: Λαϊκή αγορά "Gatumarknad"
- Konstnär: PANAYIOTIS TETSIS 1925 - 2016, Grekland
- Färdig: 1979 - 1982
- Plats: THE NATIONAL GALLERY, ATEN, GREKLAND

- Vad den säger om "Vår Värld"

Den målade väggmålningen innanför dörrarna till Atens nationalgalleri visar en utomhusmarknad som brukade äga rum varje vecka framför konstnärens ateljé. Med sina färger, kreativitet, livsglädje, rörelse och vardagliga människor är det ett bra exempel på en konstnär som presenterar sin syn på sin egen "privata värld", som han regelbundet upplever den runt omkring sig.

Eftersom verket är i naturlig storlek och fyller entrén får besökarna gå runt och igenom det och verkligen fördjupa sig i konstnärens värld och känna empati och återuppleva hans upplevelse.

Från Sverige

- Titel TOMTEBOBARNEN
- Konstnär ELSA BESKOW 1874 – 1953, Sverige
- Färdig 1910
- Plats Nationalmuseum, STOCKHOLM

- Vad den säger om "Vår Värld"

Elsa Beskows illustration av barnen som leker vid en bäck visar de mycket ungas lilla "stora" värld. Barnens upplevelser handlar om vår närhet, för dem blir det spännande element i deras omgivning. För barn är världen en plats att utforska och uppleva. Deras nyfikenhet leder till upptäckter, förståelse och utveckling.

Svamphattarna är symboler för barns anknytning och tillhörighet till skogen och naturen. Känner du igen några växter eller djur?

ELEVUPPGIFTER

Lärare kan välja från varje kategori nedan eller tänka ut egna aktiviteter, som att utarbeta datoriserade bilder, musik/sånger/ rappar inspirerade av konst på andra gallerier som illustrerar detta tema.

Några av uppgifterna finns med detaljerat beskrivna under fliken "Verktyslådan" på projektets hemsida. Där kan du också hitta fler uppgifter.

BILDUPPGIFTER

Ur LGR 22:

Kursplan Bild:

Syfte

"Undervisningen i ämnet bild ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur bilder skapas och tolkas. Genom undervisningen ska eleverna få erfarenheter av visuell kultur i form av film, fotografi, design, konst, arkitektur och miljöer".

" Undervisningen i ämnet bild ska ge eleverna förutsättningar att utveckla
- förmåga att kommunicera med bilder för att uttrycka budskap,
- förmåga att skapa bilder med olika tekniker, verktyg och material,
- förmåga att utveckla idéer samt välja och motivera tillvägagångssätt utifrån syftet med bildarbetet, och
- förmåga att analysera samtida och historiska bilders innehåll, uttryck och funktioner."

Ur mål åk 4 - 6:

Bildanalys

- Konst- och dokumentärbilder samt arkitektur från olika tider och kulturer.
- Hur bilder påverkar och förmedlar budskap.

1. Vi delar vår värld med många andra levande varelser. Välj en miljö som är en del av ditt dagliga liv. Det kan vara ditt klassrum, sovrum, hem, stadsdel eller stad. Måla en presentation av den i akrylfärger, men se till att du inkluderar minst 6 levande varelser (exklusive människor) - från mikroorganismer till djur, växter och svampar. De behöver inte vara i rätt skala.

2. Alla upplever världen på olika sätt, beroende på sina direkta kontakter, sina ekonomiska omständigheter, sitt ansvar, sin ålder och så vidare. Använd en kamera

eller mobiltelefon för att ta bilden som representerar hur du ser världen. Försök få din bild annorlunda och helt unik för dig.

3. Öppna <https://world-geography-games.com/> (eller använd en traditionell världskarta) och se vem i klassen som kan vinna flest poäng genom att lokalisera så många olika regioner i världen. Rita ut formerna för varje plats på kortet så snabbt som möjligt.

4. Samla oanvända föremål eller avfallsmaterial och gör en skulptur eller installation av dem för att representera världen, som Pomodoro gjorde i mässing. Det kan vara nödvändigt att dekorera eller modifiera dina material eller att kombinera dem tillsammans. Namnge det och ställ ut ditt verk.

SPRÅKUPPGIFTER

Ur LGR22:

Kursplan Språk:

Syfte

"Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära."

" Undervisningen i ämnet svenska ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,

- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang,*
- förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften,*
- förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa"*

1. Tänk på en plats där du har varit och skriv en uppsats för att beskriva den för dina klasskamrater. Inkludera allt du kommer ihåg av den, men gör din beskrivning mer detaljerad än ett typiskt samtal genom att inkludera hela känslominnen – hur det såg ut, lät, luktade och kändes. Du kanske väljer någon plats som är exotisk, som ett

främmande land som du har besökt, eller något mycket välbekant ställe som skolans lekplats eller en slumpmässig plats du upptäckt.

2. Välj fem ord (objekt, djur, aktiviteter du gillar) och fem språk som skiljer sig från ditt modersmål. (Du kan välja dem slumpmässigt från länder på en världskarta). För varje ord letar du efter översättningen på alla fem språk du valt och skriv ner den. Försök sedan lära dig deras uttal. Välj språk som du inte är bekant med. För översättningsuttalet kan du använda en online- eller traditionell ordbok.

3. Välj parvis fem platser på jorden med olika longitud och notera tidsskillnaderna från platsen där du bor. Skriv sedan ner fem aktiviteter som du gör under dagen och tiden då du brukar göra dem. (Till exempel, Börja skolan -- 9.00/ Lunch – 11.30.) Se sedan vad klockan är på de andra platserna medan du gör alla dina aktiviteter och fundera på vad människorna på de avlägsna platserna gör vid den tiden. Vissa människor kan vakna precis när du går och lägger dig. Med din kamrat turas du om att byta tidszoner på alla olika platser och ha ett tänkt telefonsamtal och beskriv vad du kan göra på varje plats varje gång.

DRAMAAKTIVITETER

Ur LGR 22

Kursplan Språk:

Syfte

"I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden."

"Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer."

1. Bilda en grupp med 4 - 5 personer och ta ett konstverk som finns i modulen om Vår Värld eller ta något som en klasskamrat gjort inom ramen för bild eller språk. Skapa scenen i klassrummet och använd så få saker som möjligt eller

så få möbler som möjligt (stolar, bord, väskor). När ni har iscensatt den ska ni zooma ut den. Var det fler personer där på din stillbild? Vilka roller hade de?

2. Levandegör stillbilden genom att improvisera, hur rör sig skådespelarna? Interagerar de? Stanna nu upp för ett ögonblick, och nu ska ni i tur och ordning säga det första ord ni kommer på. Det kan vara en känsla, en tanke eller något man tittat på etc.

ANVÄNDBARA LÄNKAR

'Our World' – by the UN /VÅR VÄRLD

<https://ourworld.unu.edu/en/>

The Guardian Newspaper Assessment of Life on Earth / Utvärdering av livet på jorden

www.theguardian.com/environment/2011/aug/23/species-earth-estimate-scientists

Science News – Human's Objects Weigh More than all Life /Mänskliga object väger mer än allt liv

<https://www.science.org/content/article/human-stuff-now-outweighs-all-life-Earth>

Links for World Geography Games / Länkar till Lekar med världsgeografi

www.bing.com/videos/search?q=world+geography+games&qv=world+geography+games&FORM=VDRE